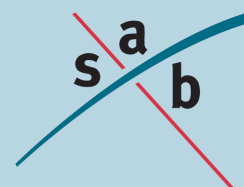

Mitigatieplan

Bijlandtterrein, Millingen aan de Rijn

Gemeente Millingen aan de Rijn

Datum: 12 mei 2011
Projectnummer: 61609_04

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Functie van het plangebied	4
2.1	Vleermuizen	4
2.2	Rugstreeppad	4
3	Mitigerende maatregelen	6
3.1	Vooraf te nemen maatregelen	6
3.2	Toekomstige situatie	8
4	Conclusie	11

1 Inleiding

In Millingen aan de Rijn (gemeente Millingen aan de Rijn, provincie Gelderland) is aan de Graaf van Bijlandtstraat de realisatie van 30 nieuwe woningen beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Bij alle ruimtelijke ingrepen moet immers worden voldaan aan de Flora- en faunawet.

In de eerder door SAB opgestelde quick scan flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en de Rugstreeppad (SAB, 2010). Aantasting van deze verblijfplaatsen betreft een overtreding van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen worden mitigerende maatregelen opgesteld. Door het nemen van mitigerende maatregelen blijft de ecologische functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen gedurende de totale werkzaamheden, van start verbouwing tot realisatie, gewaarborgd.

Dit rapport is opgesteld om overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot vleermuizen en Rugstreeppad te voorkomen, door te garanderen dat de functionaliteit van de potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen en Rugstreeppad gehandhaafd blijft. Dit mitigatieplan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (links, Google Earth) en toekomstige inrichtingschets met deelgebied 1 in het rood (rechts)

Het te realiseren Bijlandtterrein is opgesplitst in twee fasen, namelijk deelgebied 1 en deelgebied 2. Deelgebied 1 is het zuidelijk deel waarbij woningbouw op grond van het vigerende bestemmingsplan is toegestaan. De bouw van de woningen in dit deelgebied wordt op korte termijn, op grond van een omgevingsvergunning, opgestart. Deelgebied 2 betreft het noordelijk deel van het plangebied, de noordelijke zone langs de dijk. De ontwikkeling van woningen op deze locatie wordt uitgesteld tot het moment van inwerkingtreding van een nieuw bestemmingsplan. Op korte termijn vinden op deze locatie geen bouwwerkzaamheden plaats, maar het gehele plangebied wordt wel gelijktijdig bouwrijk gemaakt.

2 Functie van het plangebied

Het leefgebied van elke dier bestaat uit verschillende onderdelen die van belang zijn in hun voortbestaan. Zo kennen amfibieën, waaronder de Rugstreepad, een overwinteringshabitat, voortplantingshabitat (waterfase) en een landhabitat. Vleermuizen hebben overwinteringslocaties, een kraamverblijf (vrouwtjes met jongen), zomerverblijf (mannen) en paarverblijven. Deze onderdelen van het leefgebied (verblijfsplaatsen) bevinden zich niet altijd op dezelfde locatie en soorten stellen verschillende eisen aan deze locaties. In het voortbestaan van de soort zijn deze verblijfplaatsen belangrijk, bij het verlies aan één van deze verblijven is de kans groot dat de soort op deze locatie niet meer voort kan bestaan. In dit hoofdstuk wordt per soort bepaald welke onderdelen van het leefgebied (verblijfsplaatsen) in het plangebied aanwezig kunnen zijn en welke onderdelen mogelijk aangetast worden met de plannen. De mogelijk aan te tasten onderdelen worden gemitigeerd.

2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in boombewonende en gebouwbewonende soorten. In het plangebied gaat het om gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Deze soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen en zijn te vinden in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, onder het dakbeschoot, op zolders enz..

De woning en het fysiotherapiegebouw zijn geschikt om te dienen als kraamverblijf (vrouwen), zomerverblijf (mannen) en paarverblijf. Aangezien vleermuizen bij vorst verwarmde huizen en locaties op zoeken is het onwaarschijnlijk dat er winterverblijfplaatsen in de woning aanwezig zijn. De woning is namelijk onbewoond en wordt niet meer verwarmd. Winterverblijven in het fysiotherapiegebouw zijn op voorhand niet uit te sluiten, aangezien dit gebouw nog steeds in gebruik is en daarmee in de winterperiode verwarmd wordt.

2.2 Rugstreepad

De Rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de uiterwaarden van rivieren, opgespoten terreinen en akkers. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van ondiepe wateren die vrij snel opwarmen zoals tijdelijke poeltjes en plassen. Naarmate een gebied meer dichtgroeit met bomen en struweel, verdwijnt de Rugstreepad. De overwinteringslocaties zijn vorstvrije locaties vaak zandige plekken en bosjes in nabijheid van water, soms wel een meter diep onder de grond.

In de huidige situatie is het plangebied voor de Rugstreepad geschikt als voortplantingslocatie, omdat vergraven, zandige gedeeltes en plassen aanwezig zijn. Overwinteringslocaties worden niet verwacht in het plangebied, aangezien diep vergraafbaar

vorstvrij zand ontbreekt en bosjes niet aanwezig zijn. In de directe omgeving rondom het plangebied zijn wel overwinteringslocaties aanwezig.

De Rugstreeppad komt voor in de nabij gelegen uiterwaarden van de Rijn en de Waal. Een grote populatie van de soort komt voor in de Millingerwaard, een natuurgebied dat gelegen is op 1,5 kilometer afstand ten westen van het plangebied. Indien de soort in het plangebied voorkomt betreft het een zeer kleine populatie die weinig betekenis heeft voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

3 Mitigerende maatregelen

Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen worden mitigerende maatregelen opgesteld. Door het nemen van mitigerende maatregelen blijft de ecologische functionaliteit van de omgeving voor vleermuizen en Rugstreeppad gedurende de totale werkzaamheden, vanaf sloop tot realisatie, gewaarborgd. In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen mitigerende maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden en na de realisatie van de nieuwe woningen. De maatregelen worden hieronder in chronologische volgorde besproken.

3.1 Vooraf te nemen maatregelen

3.1.1 *Tijdelijke verblijfplaatsen vleermuizen*

De te slopen gebouwen kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats. Om deze reden dienen, voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden, nieuwe (tijdelijke) verblijfplaatsen gecreëerd te worden. Dit betekent dat minimaal acht vleermuizenkasten opgehangen moeten worden in de directe omgeving van het plangebied. Dit kan aan bomen, gebouwen en overige muren. Vleermuiskasten kunnen het beste in clusters worden opgehangen, op verschillende hoogten (tussen 2 tot 7 meter) en in verschillende windrichtingen. De kasten dienen in ieder geval zodanig hoog opgehangen te worden, dat mensen niet in staat zijn de kasten aan te raken of met stokken te bewerken. Vleermuizen hebben verder een ruime aanvliegmogelijkheid nodig, zonder obstakels zoals takken en dergelijke. Omdat vleermuizen niet van veel tocht houden, worden de kasten zo veel mogelijk op een windstille plek ophangen.

Op deze manier wordt gegarandeerd dat het plangebied te allen tijde kan dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Met andere woorden: de functionaliteit van het plangebied als mogelijke verblijfplaats blijft voor vleermuizen gewaarborgd.

3.1.2 *Plaatsen amfibieënscherm*

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden amfibieënscherm geplaatst rondom de bouwlocatie. Deze schermen moeten voorkomen dat de Rugstreeppad de bouwlocatie betreedt. Het plaatsen dient te gebeuren voorafgaand aan het actieve voortplantingsseizoen van de Rugstreeppad, zodat voortplanting niet plaats kan vinden op de bouwlocatie. Het voortplantingsseizoen loopt van mei tot en met augustus. De afscherming kan worden bereikt door anti-worteldoek toe te passen zolang het een tijdelijke (tot enkele maanden) voorziening betreft. Het anti-worteldoek dient te bestaan uit een stevig materiaal, maar niet van een specifiek merk of materiaal. Indien het niet mogelijk is dit scherm te plaatsen voor de voortplantingsperiode, dan dienen alle plassen en mogelijke voortplantingslocaties (indien aanwezig) gedempt / afgedekt te worden vóór de voortplantingsperiode. Als de padden zich eenmaal in het plangebied hebben voortgeplant dient gewacht te worden met de werkzaamheden totdat de larven uit het water zijn gekropen. Nadat de natte plekken zijn gedempt dient voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden een scherm geplaatst te worden.

De volgende maatregelen zijn aan te bevelen met betrekking tot het plaatsen van het doek:

- scherm van anti-worteldoek boven de grond, ongeveer 50 cm hoog;
- anti-worteldoek 5 cm ingraven (i.v.m. onderdoorkruipen van dieren);
- gewone paaltjes gebruiken waaraan anti-worteldoek wordt bevestigd (onderlinge afstand ongeveer 2 m, in ieder geval zodanig dat het doek niet slap hangt);
- krammen gebruiken om te bevestigen;
- anti-worteldoek bovenaan naar buiten toe omslaan, om de kop van het paaltje heen zodat een 'afdakje' ontstaat. Dit in verband met dieren die eventueel naar boven klimmen;
- voor de stevigheid een ijzerdraad bovenlangs spannen en daar het anti-worteldoek omslaan naar buiten toe;
- regelmatig (tweewekelijks) controleren op gaten;
- bij de ingangen paddenroosters toepassen. Een paddenrooster bestaat uit twee balken of bv. spoorstaven op tien centimeter van elkaar met daartussen een ruimte waardoor de dieren zijdelings kunnen weggelopen naar buiten het paddenscherm, maar er niet in kunnen. Een dergelijk rooster hindert het verkeer totaal niet. De ruimte tussen de balken dient regelmatig schoongemaakt te worden;
- aan de binnenzijde van het scherm (in de bouwlocatie) wordt om de 10 meter een emmer ingraven, met de rand van de emmer op maaiveldhoogte. Op deze manier worden eventueel aanwezige rugstreeppadden gevangen en kunnen dan uitgezet worden buiten de bouwlocatie. Aan de onderkant van deze emmer moet een gat aanwezig zijn, zodat regenwater uit de emmer kan lopen en gevangen dieren niet verdrinken. Tijdens de bouwwerkzaamheden dienen deze emmers elke dag gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van de dieren. Indien dit niet iedere dag kan (zoals in het weekend) dan moet de emmer afgesloten worden met een deksel.
- de gevangen rugstreeppadden worden uitgezet in de Millingerwaard.

Voorafgaand aan de start van de bouwwerkzaamheden wordt het afgeschermd deel, door een ter zake kundige op het gebied van amfibieën, onderzocht op de aanwezigheid van de Rugstreeppad. Indien individuen aangetroffen worden, worden deze gevangen en verplaatst buiten de bouwlocatie op een voor Rugstreeppad geschikte locatie (Millingerwaard). Het amfibieënscherm blijft tijdens de hele bouwperiode rondom de bouwlocatie staan.

3.1.3 Ongeschikt maken bouwlocatie

Voordat begonnen wordt met de sloopwerkzaamheden dienen de te slopen gebouwen ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen. Het ongeschikt maken dient te gebeuren door tochtgaten te creëren in alle spouwmuren en tijdens nachtelijke uren deze muren te verlichten. Tochtgaten worden gemaakt door gaten boven en onder in de muur te maken, zodat tocht door de spouwmuur ontstaat. Vleermuizen zijn gevoelig voor tocht en verlichting. Het ongeschikt maken vindt een week voor de sloop plaats. Vlak voorafgaand aan de sloop wordt door een vleermuisdeskundige gecontroleerd of vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw. Indien vleermuizen niet meer aanwezig zijn kan begonnen worden met de sloop, in alle overige gevallen dient gewacht te worden totdat de vleermuizen vertrokken zijn.

3.1.4 Kwetsbare periodes

Vleermuizen

Het ongeschikt maken van de gebouwen vindt plaats buiten het kwetsbare seizoen voor vleermuizen. Voor gebouwbewonende soorten loopt het kwetsbare seizoen van globaal begin december tot en met medio maart en van medio mei tot en met medio oktober. Dit betekent dat het ongeschikt maken moet gebeuren in de periode van medio maart tot medio mei en van medio oktober tot en met begin december. In onderstaande tabel is weergegeven wanneer het gebouw het beste ongeschikt gemaakt kan worden. Indien de gebouwen ongeschikt gemaakt en bevonden zijn door een vleermuisdeskundige kan in elke periode begonnen worden met het slopen. Dit betekent dat ook in de kwetsbare periodes (rood) begonnen mag worden met het slopen.

Rugstreepad

Het amfibieënscherm wordt buiten het kwetsbare seizoen van de Rugstreepad geplaatst; in de periode van september tot en met medio april. Indien dit niet mogelijk is worden alle natte plekken / plassen (indien aanwezig) voor het kwetsbare seizoen gedempt. Nadat het amfibieënscherm geplaatst is kunnen de werkzaamheden doorlopen tot in het kwetsbare seizoen, aangezien het scherm voorkomt dat de Rugstreepad het plangebied betreedt.

Tabel 1: Kwetsbare periodes vleermuizen en Rugstreepad; geschikte periode voor ongeschikt maken / paddenscherm plaatsen (groen) en niet ongeschikt maken vleermuizen (rood) en geen padden wegvangen / plassen dempen als voortplanting plaats gevonden heeft (oranje).

	<i>Jan.</i>	<i>Feb.</i>	<i>Mrt.</i>	<i>April</i>	<i>Mei</i>	<i>Juni</i>	<i>Juli</i>	<i>Aug.</i>	<i>Sep.</i>	<i>Okt.</i>	<i>Nov.</i>	<i>Dec.</i>
Vleermuizen												
Rugstreepad												

3.2 Toekomstige situatie

3.2.1 *Vleermuizen*

In de huidige situatie is het woonhuis en het fysiotherapiegebouw geschikt om als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen te dienen. Bij het woonhuis zijn ruimtes aanwezig tussen de windveer en de dakpannen, waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Het fysiotherapiegebouw bevat open stootvoegen en dilatatievoegen die het vleermuizen mogelijk maken om het gebouw binnen te komen. Bijna alle gebouwbewonende soorten worden aangetroffen in spouwmuren. Dit betekent dat in de toekomstige situatie toegankelijke spouwmuren gemaakt moeten worden, zodat alle mogelijke gebouwbewonende soorten in de toekomst weer gebruik kunnen maken van het plangebied.

In de toekomstige woningen dienen verblijfplaatsen gecreëerd te worden voor gebouwbewonende vleermuizen. Dit wordt gerealiseerd door open stootvoegen (2 a 3 centimeter breed) aan te brengen in de muren op een hoogte van minimaal 2,5 meter. Deze open stootvoegen dienen een vrije aanvliegroute te hebben. Het aantal te cre-

eren open stootvoegen dient overeen te komen met het huidige aantal stootvoegen en dilatatievoegen in het fysiotherapiegebouw. Deze open stootvoegen worden gerealiseerd aan de zuidzijde van de gebouwen, zodat de verblijfplaatsen voldoende opwarmen. In de spouw dienen ruimtes (1 bij 1 meter) aanwezig te zijn boven deze open stootvoegen. Deze ruimtes dienen met dunne (harde) isolatie (geen irriterend materiaal als glaswol) te worden geïsoleerd en bedekt te worden met kippengaas. Eventueel kan ook kierende gevelbetimmeringen worden aangebracht als aanvulling op deze voorwaarden. Achter deze gevelbetimmering kunnen vleermuizen kruipen. In navolgende afbeelding zijn de locaties van de te realiseren open stootvoegen weergegeven.

Verder worden twee houtbetonnen koloniekasten geplaatst op de westelijke muur van de gebouwen. De westelijke muren worden in de avonduren opgewarmd door de avondzon en vormt daarmee een zeer geschikte locatie voor vleermuisverblijven.

3.2.2 *Rugstreepad*

De directe omgeving van het plangebied betreft de uiterwaarden van de Rijn en de Waal. De Rugstreepad is een soort die veelvuldig voorkomt in de uiterwaarden van deze groter rivieren. Een grote populatie van de Rugstreepad komt voor in de Millingerwaard, een natuurgebied dat op 1.500 meter afstand van het plangebied ligt. Als de padden in het plangebied voorkomen betreffen het met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid rondtrekkende individuen afkomstig van dit natuurgebied. De op de bouwlocatie gevangen/aangetroffen padden worden uitgezet in dit natuurgebied.

Met behulp van deze maatregelen is geen sprake van aantasting van de lokale populatie rugstreep padden. De functionaliteit van de lokale populatie in directe omgeving blijft voor de soort gehandhaafd.

Afbeelding 3: Globale locatie te realiseren open stootvoegen (rood stippen), twee vleermuiskasten (rode ster) en een paddenscherm (paarse stippellijn)

4 Conclusie

In Millingen aan de Rijn (gemeente Millingen aan de Rijn, provincie Gelderland) is aan de Graaf van Bijlandtstraat de realisatie van 30 nieuwe woningen beoogd. In de eerder door SAB opgestelde quick scan flora en fauna is geconcludeerd dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en de Rugstreeppad (SAB, 2010). Aantasting van deze verblijfplaatsen betreft een overtreding van de Flora- en faunawet. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen worden mitigerende maatregelen opgesteld. Door het nemen van mitigerende maatregelen blijft de ecologische functionaliteit van het plangebied en omgeving voor vleermuizen en Rugstreeppad gedurende de totale werkzaamheden, van start verbouwing tot realisatie, gewaarborgd.

Hieronder wordt in chronologische volgorde de uit te voeren mitigerende maatregelen besproken:

- 1 Voorafgaand aan de werkzaamheden worden minimaal **acht vleermuiskasten opgehangen** in de directe omgeving van het plangebied en wordt een **amfibieënscherm geplaatst** rondom de bouwlocatie;
- 2 Minimaal één week voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden de gebouwen, in de periode maart – medio mei, **ongeschikt gemaakt** voor vleermuizen door bijvoorbeeld van het creëren van tochtgaten en verlichting tijdens de avonduren;
- 3 De bouwlocatie wordt **paddenvrij** gemaakt door het wegvangen van eventueel aanwezige padden en te verplaatsen naar de Millingerwaard;
- 4 Vervolgens wordt voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden **gecontroleerd** of vleermuizen in de gebouwen zitten. Zijn geen vleermuizen aangetroffen dan kan begonnen worden met de sloop, ongeacht het kwetsbare seizoen;
- 5 De nieuwe woningen worden geschikt gemaakt om als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen te voldoen.

Tabel 1: Kwetsbare periodes vleermuizen en Rugstreeppad; geschikte periode voor ongeschikt maken / paddenscherm plaatsen (groen) en niet ongeschikt maken vleermuizen (rood) en geen padden wegvangen / plassen dempen als voortplanting plaats gevonden heeft (oranje).

	Jan.	Feb.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Vleermuizen	rood		groen		rood					groen		rood
Rugstreeppad	groen			oranje			groen					

Met het toepassen van de hiervoor genoemde maatregelen is geen sprake van aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van vleermuizen als de Rugstreeppad en wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen.